

Bestyrelsens beretning 2024

Indholdsfortegnelse

1. INDLEDNING	4
Verden på hovedet.....	4
Civilsamfundspulje og ny dansk udviklingspolitisk strategi.....	5
FN's Verdensmål 2030	5
CICEDs egen lille verden	7
2. UDVIKLINGSPROJEKTER.....	7
Eksil-Tibet: Dansk støtte til uddannelse i det eksil-tibetanske samfund	8
› 2019-2025 › 10 mio. kr.	8
Mongoliet: Better School Start – Better School Life › 2019-2025 ›.....	8
2,750 mio. kr.	8
Mongoliet: Children's Ger › siden 2010 og uden slutdato › ingen budget ramme.....	10
Mongoliet: Bidrag til børnebogsprojekt	10
Nepal: Better Life – Educating and Keeping Children Safe in Helambu › 2020-2024 › 2,8 mio.kr.	10
Nepal: The Everest Network II › 2024-2026 › 0,2 mio. kr.	11
NEPAL: Lokalt ledet udvikling – klimatilpasning, Helambu – CCAM1	13
› 2023-2024 › 0,998 mio. kr.....	13
NEPAL: Lokalt ledet udvikling – klimatilpasning, Helambu – CCAM2 › 2025-2027 › 3,776 mio. kr.	13
NEPAL: Lokalt ledet udvikling – klimatilpasning, Upper Mustang.....	13
› 2024-2025 › 0,975 mio. kr.	13
PERU: Kvalitetetsuddannelse og bæredygtig fremtid i Peru Amazonas	15
› 2022-2026 › 2,664 mio. kr.....	15

TANZANIA: Decent work options for young deaf persons › 2023–2025 › 0,5 mio kr.....	17
TANZANIA: Nyt projekt med Danske Døves Landsforbund og CHAVITA ›2025–2027? › 0,7 mio. kr. – under planlægning	18
3. DANSK UDVIKLINGSPOLITISK STRATEGI	18
4. CICED KOMMUNIKATION	20
5. ADMINISTRATION OG ØKONOMI	20
6. UDKAST TIL ET BREDERE GRUNDLAG FOR CICEDES VIRKE.....	21

1. Indledning

Verden på hovedet

Med valget af Donald Trump til USA's 47. præsident er verden ved at blive vendt på hovedet. Hvordan den lander på benene igen ved vi ikke. Det er heller ikke til at forudse, hvor mange ben den nye verdensorden kommer til at stå på. Men at der bliver flere søjler under ordenen, er ganske vist.

Vi kan måske ikke engang tale om orden i ental. Det kunne også se ud til, at ordet søjle er misvisende, da det indikerer noget stift og solidt forankret. Noget tyder på, at vi i en rum tid vil blive udfordret af konfliktende opfattelser af, hvordan verdens nationer skal forholde sig til hinanden. Vores evner til at navigere vil blive sat på prøve.

Med de store udviklingspolitiske briller på, så er det mest dramatiske, der er sket siden sidste CICED generalforsamling den næsten totale nedlukning af USAID, der stod for omkring 42% af de samlede bevillinger til international udviklingsbistand og nødhjælp.

CICED er ikke selv berørt, men det er flere af vores partnere, blandt andet det eksil-tibetanske samfund, hvor USAID ved siden af Danmark var den største donor til uddannelsessektoren. Den amerikanske udviklingsorganisation var også stor donor af projektmidler til Nepal og vi skal ikke blive overraskede, hvis flere nepalesiske ngo'er vil søge andre finansieringskilder og dermed også se sig om efter danske partnere.

Siden Ruslands overfald på Ukraine for over tre år siden har vi set millioner og atter millioner kroner blive omdirigeret til humanitære indsatser for og i Ukraine. Nu skal vi tælle i milliarder, der skal gå til oprustning og forsvar for Ukraine og Europa. I lande som England, Frankrig, Holland og Sverige overføres betydelige midler fra udviklingsbistand til militær.

I Danmark har vi endnu ikke set sådanne udmeldinger, selvom udgifter til forsvaret skal stige markant. Indtil videre forlyder det, at et flertal i Folketinget fastholder, at 0,7% af bruttonationalproduktet skal øremærkes til udviklingsbistand, og at samme flertal fortsat ønsker de danske civilsamfundsorganisationer som aktiv partner. Denne beretning skrives i starten af marts 2025, så billedet kan ændre sig inden generalforsamlingen i anden halvdel af april.

Civilsamfundspulje og ny dansk udviklingspolitisk strategi

Tættere på vores egen lille verden har 2024 budt på en omfattende reform CISU retningslinjer for civilsamfundspuljen. Altså den pulje, som finansierer vores igangværende projekter i Mongoliet, Nepal, Peru og Tanzania. (Projektet med det eksil-tibetanske samfund finansieres direkte af Udenrigsministeriet).

Presset på puljesystemet var blevet uhåndterligt. Alt for mange støtteværdige projekter fik ikke penge, og der var ikke udsigt til flere penge. Derfor måtte eksisterende midler enten omfordeles. Eller barren for at opnå 'støtteværdig' måtte højnes, samtidig med at antallet af indsendte projekter måtte begrænses.

Efter omfattende debat og især efter klar udmelding fra Udenrigsministeriet om, at ministeriet ikke ville acceptere overflytning af midler fra program-modalitet til små og mellemstore projekter, så endte reformen med at løfte barren for at opnå 'støtteværdig' samtidig med at selve støttemodaliteterne blev omlagt i håb om, at det kan give adgang til at flere organisationer kan opnå støtte.

Vi kan endnu ikke vurdere om reformen lykkes, men i mellemtiden har Udenrigsministeriet givet ekstra 30 millioner kroner til civilsamfundspuljen i 2025. Forhåbentlig hjælper det lidt på presset.

Under punkt 3 gengiver vi de konkrete inputs til den nye danske udviklingspolitiske strategi, som CISU har fremsendt i høringsfasen, og som CICED fuldt og helt støtter.

FN's Verdensmål 2030

CICED har forpligtet sig på at yde sit beskedne bidrag til opfyldelse af FN's Verdensmål. Mens det faktisk går hæderligt med vores – i det store billede – mikroskopiske bidrag, så ser det på det globale niveau ikke for godt ud.

Da FN gjorde status i midten af 2024, dvs. kun syv år inden målstregen i 2030, så det således ud – fra venstre mod højre i nedenstående tabel:

Kun 17% af mål og delmål er opfyldt eller på vej til at blive opfyldt; der er moderat fremgang for 18%; mens der for 30% af målene kun er marginal fremgang, og hhv. 18% og 17% repræsenterer stagnation og tilbagegang.

17	18	30	18	17
----	----	----	----	----

Kilde: <https://docs.un.org/en/A/79/79>

Som forklaring på den bekymrende situation hedder det i statusrapporten:

” I de første år af implementeringen af 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling sås langsomme, men stabile fremskridt i nogle kritiske indikatorer, men siden 2019 har de nationale indsatser været udsat for alvorlig global modvind. COVID-19 pandemien, et stigende antal konflikter, geopolitiske og handelsmæssige spændinger og de stadig værre effekter af klimaforandringer har kombineret bragt målene i fare. Derudover har massive mangler i de globale økonomiske og finansielle systemer, kombineret med historiske uretfærdigheder og en svækkelse af den globale solidaritet betydet, at udviklingslandene og verdens mest sårbare mennesker bærer den største byrde”. (<https://docs.un.org/en/A/79/79> - 2024:2)

Med økonomisk usikkerhed, milliarder til oprustning, Trump-varsler om handelskrige og andre tåbeligheder, må vi se i øjnene, at fuld opfyldelse af Verdensmålene ikke kommer til at finde sted.

I CICED kan vi ikke gøre meget andet end at blive ved med at opmuntre den danske regering og andre aktører – hjemme som ude – til at styrke indsatser til gavn for opfyldelse af Verdensmålene.

I forhold til de specifikke Verdensmål er CICEDEs bittesmå bidrag i den forgangne periode forankret i følgende projekter:

#1/afskaf fattigdom:

alle vores projekter bidrager gennem uddannelse, klimatilpasning og indtægtsskabelse til afskaffelse af fattigdom.

#4/kvalitetsuddannelse:

uddannelse i det eksil-tibetanske samfund; bedre skole for nomadernes børn i Mongoliet; bedre uddannelse og beskyttelse af børn i Helambu i Nepal; uddannelse til bæredygtig anvendelse af regnskoven i Peru Amazonas.

#10/mindre ulighed:

bedre job- og indtægtsmuligheder for døve i Tanzania.

#13/klimaindsats:

klimatilpasningsprojekter i Helambu og Øvre Mustang, Nepal samt bæredygtig udnyttelse af regnskoven i Peru Amazonas

#17/partnerskaber for handling:

Everest Network i Nepal fokuserer på handlingsorienteret samarbejde på tværs af små community based organisations. Derudover er alle CICEDs partnerskaber jo netop *for handling*.

CICEDs egen lille verden

I vores helt egen CICED-verden er der faktisk mest grund til at være ganske tilfreds med arbejde og resultater i den forløbne periode. Vi har afsluttet skoleprojektet og første fase af klimatilpasningsprojekt i Helambu i Nepal. Projektet for bedre jobmuligheder for døve i Tanzania er også afsluttet på tilfredsstillende vis.

Tre nye projekter blev gjort klar til iværksættelse i Nepal: Everest Network II, klimatilpasningsprojekt II i Helambu og klimatilpasningsprojekt i Øvre Mustang med en ny partner. Indsatsen for nomadernes børn i Mongoliet er forlænget til juni 2025, og vores nye samarbejde med Danske Døves Landsforbund og CHAVITA i Tanzania kom ud af starthullerne ved en planlægningsworkshop i første uge af januar 2025.

Fase V af dansk støtte til uddannelse i det eksil-tibetanske samfund fortsætter efter planen til sommeren 2025. Vi har taget hul på forberedelserne til den sjette fase. Sidst, men ikke mindst så forløber samarbejdet med Formabiap i Peru Amazonas stort set efter planen.

Kort før deadline til denne beretning fik CICED en henvendelse om et nyt partnerskab i Nepal. Den danske organisation Trianglen, der sammen med ASK Nepal har leveret en femten årig storstilet indsats i 49 landsbyer med blandt andet udvikling af økologisk landbrug spurgte om CICED ville støtte partnerskabet med ASK Nepal og overtage arbejdet med at søge CISU midler til nye projekter.

CICED, der kender ASK Nepal fra The Everest Network, sagde ja tak, og vi er i skrivende stund i færd med at afklare næste skridt i dette nye partnerskab.

Efter denne indledning sætter vi flere ord på arbejdet med projekterne, vores kommunikationsarbejde samt økonomi og administration.

2. Udviklingsprojekter

Der er utroligt meget at fortælle om og fra projekterne, og det har vi forsøgt at gøre så godt som muligt gennem CICED NYT og nyheder på CICEDs hjemmeside.

I denne beretning vil vi begrænse os til at give et kortfattet overblik over proces, resultater og eventuelle udfordringer. Omtalerne kommer i lande-alfabetisk rækkefølge.

Eksil-Tibet: Dansk støtte til uddannelse i det eksil-tibetanske samfund › 2019-2025 › 10 mio. kr.

Projektet støtter bevarelse og styrkelse af tibetansk kultur og sprog. Det sker gennem bedre læreruddannelse og skoleledelse, fortsat udvikling af læseplaner og materialer i undervisningen, udvikling af nye ord og begreber i det tibetanske sprog, kampagner for styrkelse af det tibetanske sprog og stipendier til videregående uddannelse.

Som sædvanlig forløber alt i dette samarbejde planmæssigt. Efterslæbet fra COVID-19 pandemien er stort set indhentet. I takt med, at behov og situation ændrer sig – det er nu næsten seks år siden, at projektdokumentet blev udfærdiget – foretages tilpasninger af indsatsen. Disse ændringer foregår helt efter bogen. Vores partner fremsender budgetteret og begrundet forslag til justering af budget og aktiviteter, og det er endnu ikke sket, at vi er uenige.

Samarbejdet er i sin femte fase og den nuværende indsats løber til august 2025. Derfor er der også taget fat på debat om, hvad der skal være i fokus for en sjette fase, som Udenrigsministeriet har meldt ud at ville støtte.

I kølvandet på CICED besøg i april 2024 foreligger der nu en konceptnote for en sjette femårig fase. Udenrigsministeriet foretager ekstern evaluering af projektet i april 2025 og en vurdering af ideer til den nye fase, hvorefter vi ved mere om, hvorvidt en sjette fase bliver til noget, og om CICED igen involveres som partner til det eksil-tibetanske samfund.

Mongoliet: Better School Start – Better School Life › 2019-2025 › 2,750 mio. kr.

Projektet fokuserer på at levere hjemmebaseret skoleforberedelse til nomadernes børn og skabe bedre vilkår på de kostafdelinger, som nomadernes børn skal opholde sig på i deres skoletid.

I august-september deltog CICED i to af de tre regionale workshops med deltagelse fra alle 62 involverede landdistrikter. Her kunne vi med egne øjne og ører konstatere, at der arbejdes ganske solidt og med meget gode resultater.

De mangler, som vi konstaterede i 2023 var blevet adresseret fornuftigt. Der er nu bedre hjælp til forældre, der ikke helt var med på, hvordan de skulle støtte deres femårige børn med skoleforberedelse. Forældre med svage læsefærdigheder kan nu hente hjælp i lydfiler,

som de kan hente ned på deres telefoner. En revideret udgave af materialerne havde luget ud i uklarheder.

Der er også historier på lyd og med billeder til børnene, så de via telefonsamtaler med deres kommende lærere kan øve sig på at observere, genfortælle og indgå i samtaler, som der ikke altid er så mange af i det daglige.

Også i år var der dokumentation for, at børn, der har været involveret i vores hjemmebaserede skoleforberedelse, klarer sig på niveau med deres klassekammerater.

Skolernes kostafdelinger fortsætter med at gøre det bedre og bedre for især de nyankomne og det vil sige dem, der har været involveret i den hjemmebaserede skoleforberedelse. Sammenholdt med tidligere beretter kostafdelingernes lærere og øvrige personale, at de nye elever nu er mere fortrolige med skolelivet, og det betyder meget, at de ikke også fagligt oplever større udfordringer end deres klassekammerater. Det er slemt nok at skulle være hjemmefra for første gang.

De fleste kostafdelinger har godt fat i at skabe nye fritidsaktiviteter for børnene. Projektet yder årligt et beskedent beløb (knap 650 kr.) til indkøb af spil og andre materialer, som børn og personale er blevet enige om.

Selvom der har været fremskridt i arbejdet med at anerkende den mangefacetterede pædagogiske og sociale indsats, som kostskolelærerne præsterer, så halter det stadig alt for mange steder. Det er ikke sikkert, at en ny håndbog for lærerne løser denne udfordring, men den bliver forhåbentlig et redskab i at styrke kvaliteten i den daglige indsats og kommunikationen med børn, kolleger og forældre.

Fortalervirksomheden er den del af indsatsen, der står sig ringest. På lokalplan blev det besluttet at nedsætte 'projektstøttegrupper' bestående af forældre og andre lokale aktører. Vi ved endnu ikke om det har hjulpet. Der sker ikke så meget af den slags ude på stepperne, når vinteren bider sig fast fra september til marts, og april er helliget arbejdet med at sikre overlevelse af de nyfødte føl, lam, kalve, gedekid og kamelunger.

På nationalt plan er der langt om længe politisk opmærksomhed overfor de markante resultater med den hjemmebaserede skoleforberedelse. Vores mongolske partner er inviteret til idé- og erfaringsudveksling i undervisningsministeriet og med parlamentets stående komite for uddannelse.

Mongoliet: Children's Ger > siden 2010 og uden slutdato > ingen budget ramme

Periodens helt store CICED-scoop var et to ugers besøg i Danmark af de to nøglepersoner i Children's Ger, nemlig Saraa og Tunga. Det gav anledning til besøg på venskabsskolen Ryparken Lille Skole, hvor elever og lærere kunne stille en masse spørgsmål, ligesom det også blev til møder med CICEDs bestyrelse og diverse sponsorer.

Children's' Ger holder fortsat skole for godt 30 børn og unge, der ellers ikke ville komme i skole. Derudover støttes ti meget udsatte familier med at klare til dagen-og-vejen.

Der er ikke noget fast budget med støtte fra CISU eller Udenrigsministeriet til Children's Ger. Penge indsamles via private donationer og fra det årlige sponsorløb på Ryparken Lille Skole.

I 2024 blev der ifølge regnskabet indsamlet 29.370 kr. og overført 46.214 kr. til Children's Ger. En del af differencen mellem indsamlet og overført beløb skyldes, at bidraget fra Ryparken Lille Skole først blev indbetalt efter årsskiftet. CICED har lagt ud for dette bidrag – typisk omkring 10.000 kr., da det typisk går til indkøb i oktober af varmt vintertøj til børnene på Children's Ger. Derudover har CICED af egen beholdning ydet bidrag til besøget i Danmark.

Mongoliet: Bidrag til børnebogsprojekt

I foråret 2024 blev CICED kontaktet af børnebogsforfatter Lise Bidstrup, der er i gang med et større projekt, der skulle fortælle historier i børnehøjde fra en række forskellige lande i det globale syd. Novellesamlingen er møntet på folkeskolens mellemtrin. Hun ville gerne have inputs fra Mongoliet, så CICED inviterede hende med til Mongoliet i august-september 2024. Her kunne hun samle indtryk fra Children's Ger og fra forskellige lokaliteter på de mongolske stepper. Vi glæder os til at læse historierne.

Nepal: Better Life – Educating and Keeping Children Safe in Helambu > 2020-2024 > 2,8 mio.kr.

I sommeren 2024 afsluttede vi, sammen med JUST Nepal Foundation det første kapitel af projektet "Better Life – Educating & Keeping Children Safe".

Grundlæggende handler projektet om at samle forældre, lærere og lokalsamfund fra 33 lokale skoler i Helambu kommune i et samarbejde om at skabe bedre skoler for alle børn, hvor indhold og praksis er relevant for børnenes liv og deres lokalsamfund.

Den endelige evaluering af projektet viste, at skoler og lokalsamfund nu er kommet langt tættere på hinanden. De arbejder sammen om at sikre deres børn bedre uddannelse og sikkerhed. Den første Helambu-børnebeskyttelsespolitik nogensinde er blevet godkendt af kommunen. Den institutionaliserer børns ret til at blive beskyttet og specificerer, hvem der er ansvarlig for at gøre det.

En sammenhængende politik, som sjældent ses i Nepal på lokalt niveau er blevet udarbejdet. Den omfatter beskyttelsesmekanismer for børn under katastrofer i forbindelse med klimaforandringer. Den indeholder protokoller for børn med handicap og deres ret til uddannelse. Det har allerede resulteret i opstarten af et hjemmeskoleprogram for børn, der ikke kan komme i skole.

Politikken er til inspiration for andre områder i Nepal, og den er i øjeblikket retningsgivende for udviklingen af politik for beskyttelse af børn i Raksirang, en landkommune i lavlandet i Tari-området.

I landsbyerne spiller de lærere, der kender til børn i farezonen for f.eks. menneskehandel, men som indtil nu aldrig har set det som deres »arbejde« – de skulle bare undervise – nu en forebyggende rolle.

På hver skole i Helambu er der nu en børnebeskyttelseslærer. Han/hun har en forebyggende rolle og søger at arbejde tæt sammen med de lokale afdelinger. De forsøger at give børn og familier, der er i farezonen, støtte, før tingene går helt galt.

Deres jobbeskrivelse og protokol for deres arbejde er også en integreret del af Helambus nye børnebeskyttelsespolitik.

I løbet af projektet har en af de mest betydningsfulde gevinster været, at tre civilsamfundsorganisationer har arbejdet tæt sammen. I Nepal er arven fra kastesystemet, som i bund og grund har opdelt folk i begrænsede kategorier i omkring 3000 år, i dag udmøntet i forskellige gruppers manglende evne til at arbejde sammen, selv med den samme dagsorden.

Men i Helambu har det været en af de største gevinster ved dette projekt: Forældre og skoler er rykket tættere sammen, civilsamfundsorganisationer er rykket tættere sammen – og alt dette har gjort livet for børnene i Helambu noget bedre og mere sikkert!

Nepal: The Everest Network II > 2024-2026 > 0,2 mio. kr.

I år fortsatte The Everest Network til fase II, hvor projektet udviklede en uddannelsesmæssig beredskabsplan. Alle børns ret til uddannelse i et geografisk område,

som er et af de områder i verden, der er hårdest ramt af klimaforandringer, går hånd i hånd med deres ret til sikkerhed.

Beredskabsplanen går også hånd i hånd med vores skoleprojekt, som ikke forsøger at se uddannelse isoleret, men i sin sammenhæng er forpligtet til at forbinde opfyldelsen af børns og lokalsamfunds behov, så alle kan få et bedre liv!

Denne beredskabsplan tager udgangspunkt i, at alle katastrofer kan minimeres med viden og god planlægning, ved at træffe fysiske og miljømæssige beskyttelsesforanstaltninger og udvikle beredskab på alle niveauer i uddannelsessystemet.

I dag har hver skole og dens opland en tilpasningsplan med navnet »Hvordan vi har gjort vores skole til et mere sikkert sted«. Med deltagelse af forældre og lærere har eksperter også designet en redningsplan. Kommunen har sammenlagt planer for hele uddannelsessektoren i Helambu.

Børnebeskyttelseslærerne har fået styrket deres kapacitet til at forberede børnene på de uundgåelige katastrofer, der vil komme til området. De kender til traumereaktioner og ved, hvordan man støtter børn i kølvandet på en katastrofe. Kommunen overvejer i øjeblikket at oprette en gruppe familier som lokale støttefamilier for at sikre, at forældreløse børn bliver i deres lokalsamfund under katastrofer.

I løbet af det seneste år er en stærk gruppe unge i området dukket op som klimaaktivister eller klimamestre, som de kaldes lokalt. Nogle af disse unge mennesker deltog i nogle af vores første projekter i området for syv år siden: "Putting Youth on Centre Stage" og "Helambu Youth - Taking Their Place".

De unge blev trænet i at afholde enkle arrangementer for grundskoleelever, hvor emnet var lokal tilpasning. Ideen var at give eleverne mulighed for at lære byggestenene i form af viden, færdigheder og evner, så de, når de bliver ældre, kan tackle udfordringerne ved klimaforandringerne i deres område. I dag er hver mester knyttet til en bestemt skole som skolens klimamesterleder.

CCAM 1 fungerer som en byggesten for vores kommende CCAM 2-projekt. De unge i Helambu kommer til at spille en central rolle i projektet. CISED støtter FN, når de anerkender den nøglerolle, som unge spiller i håndteringen af klimaforandringer. Vi vil arbejde tæt sammen med ungdomsledede og ungdomsfokuserede grupper som nævnt i FN's Joint Framework Initiative on Children, Youth and Climate Change. CCAM 2 vil fortsætte med at styrke unges effektive deltagelse i beslutningsprocesser om klimaforandringer i Helambu.

NEPAL: Lokalt ledet udvikling – klimatilpasning, Helambu – CCAM1

› 2023-2024 › 0,998 mio. kr.

Formålet med dette projekt er at støtte sårbare lokalsamfund og den lokale regering i at designe og etablere fleksible, inkluderende, institutionelle ordninger for at håndtere klimarisici og levere lokalt ledet tilpasning i Helambu.

I de næsten syv år, vi har arbejdet sammen med JUST Nepal Foundation i Helambu, har vi været vidne til den indvirkning, klimaforandringerne har på folks liv.

FN's topmøde om klimatilpasning i 2021 fokuserede på at støtte lokalt ledet klimatilpasning. FN anerkender, at lokalsamfund er i frontlinjen af klimapåvirkninger og bør have en stemme i beslutninger, der direkte påvirker deres liv. Vellykket tilpasning til klimaforandringer kræver forståelse for den lokale kontekst, herunder lokal kultur, værdier og videnssystemer.

Da vi allerede var i felten og arbejdede og boede i lokalsamfundene, havde JNF og CICED en kæmpe fordel, da vi søgte CISU og fik godkendt midler fra deres Climate Change Adaptation Fund/CCAM 1 i februar 2023

Projektet har netop afsluttet sin første aktivitet, en meget omfattende, deltagelsesbaseret lokal handlingsplan for tilpasning, der fremskriver lokalsamfundenes tilpasningsbehov for de næste 10 år. Planen er blevet godkendt af lokalsamfundene og den lokale regering.

Disse planer dannede grundlaget for en ny ansøgning til CISU kaldet CCAM 2, hvor der er fokus på at implementere nogle af tilpasningsaktiviteterne i planen.

NEPAL: Lokalt ledet udvikling – klimatilpasning, Helambu – CCAM2 › 2025-2027 › 3,776 mio. kr.

Som nævnt ovenfor er CCAM2 en fortsættelse af CCAM1 i Helambu, men det er også en markant udvidelse. Projektet er godkendt i 2024, men kommer først i gang i foråret 2025, så der er endnu ikke noget at fortælle om i denne skriftlige beretning.

NEPAL: Lokalt ledet udvikling – klimatilpasning, Upper Mustang

› 2024-2025 › 0,975 mio. kr.

CICED har indgået endnu et partnerskab i Nepal. Denne gang med et af medlemmerne af The Everest Network, Lo Gyalpo Jigme Cultural Conservation Foundation i regionen Øvre Mustang.

Derfor her lidt mere om baggrund for projektet, der først for alvor kom i gang i anden halvdel af 2024. På grund af vejrforhold vinteren over fortsætter projektet først for alvor i foråret 2025.

Lo Gyalpo Jigme Cultural Conservation Foundation blev grundlagt i 1994 og arbejder for at bevare og fremme rettighederne for Loba-folket, som er etnisk tibetanske indbyggere i Øvre Mustang.

Upper Mustang ligger i en højde af mellem 3.400 til 4.000 meter. Det er et halvt fredet område i Nepal, og indtil 1992 var regionen helt lukket. I dag kræver det en særlig tilladelse at komme ind.

Det er rigt på fysisk og kulturel mangfoldighed. Levebrødet er afhængigt af landbrug, husdyrhold, turisme, medicinske og aromatiske planter og pengeoverførsler.

De mest sårbare grupper i området er mennesker med handicap og Himalayas dalitter. Dalitter er "samfund, der i kraft af grusomheder som kastebaseret diskrimination og urørlighed er stærkt marginaliserede i forhold til social, økonomisk, uddannelsesmæssig og politisk deltagelse".

En anden gruppe, der er hårdt ramt af klimaforandringerne, er de nomadiske yakokseholdere i regionen. Denne århundreder gamle livsstil er nu næsten umulig, fordi klimaet er uforudsigeligt. Over disse samfund hænger gletsjerne i Asiens Hindu Kush Himalaya. De smelter i et hidtil uset tempo og kan miste op til 75 procent af deres volumen inden århundredets udgang.

I 2023 udsendte forskere advarsler, der betegnede disse områder som nogle af de farligste i verden. Mustang-samfundene er afhængige af gletsjervand til at vande afgrøder og holde husdyr, og den accelererede afsmeltning af iskapperne oversvømmer landbrugsjorden i sæsonen. Gletsjerne i Hindu Kush Himalaya er en vigtig del af jordens system.

Med to milliarder mennesker i Asien, der er afhængige af det vand, som gletsjere og sne her holder, er konsekvenserne af at miste denne kryosfære (del af jorden, hvor vand er i fast form, f.eks. gletsjere, indlandsis og Antarktis, red.) skræmmende store.

Tilpasning, afbødning, tab og skader er alle anvendelige og relevante for det nye partnerskab.

Vores partnerskabsprojekt skal udvikle en LAPA – en Local Adaptation Plan of Action for to kommuner i Upper Mustang. En LAPA, i lighed med den, der netop er færdiggjort i Helambu, indsamler omfattende data om risikofyldte områder. LAPA'er kortlægger og adresserer både miljømæssige og sociale udfordringer. LAPA fungerer som et værktøj for

lokalsamfund og lokale myndigheder til at advokere for deres ret til beskyttelse lokalt, nationalt og globalt.

PERU: Kvalitetetsuddannelse og bæredygtig fremtid i Peru Amazonas

› 2022-2026 › 2,664 mio. kr.

Projektet har til formål at udvikle interkulturel undervisning i samfunds- og miljøforhold i det peruvianske Amazonasområde for de oprindelige folk Kichwa, Kukama og Shawi.

I starten af 2024 blev projektets operative plan grundigt diskuteret og revideret i et samarbejde mellem koordinatorene fra CICED og FORMABIAP. Dette sket pga. en lidt langsom implementering af projektets aktiviteter i 2023. Resultatet blev en årsplan, hvor der er skabt en tydelig sammenhæng mellem de planlagte aktiviteter og strategien for intervention.

I den tidligere strategi for 2023 fremgik det ikke med tydelighed, hvilke vigtige roller de lokale aktører, så som skoleledere, skolebestyrelser, forældre og lokale ledere spillede i projektet. Dette blev præciseret og de lokale aktører blev nu eksplicit indskrevet, så det er tydeligt, at projektet også omhandler udvikling af lokalforankring og bæredygtighed og som en vigtig del af dette: fortalervirksomhed. Som et resultat af dette er fortalervirksomhed nu blevet inkluderet som et særligt fagområde i efteruddannelseskurserne for lærere.

I starten af 2024 forsøgte Undervisningsministeriet i Peru at lancere en uddannelsesreform, der havde til formål at reducere antallet af godkendte interkulturelle tosprogede skoler, herunder skolerne i projektområdet. Dette tiltag ville medføre en reel trussel for implementeringen af projektets aktiviteter. Men FORMABIAP formåede gennem en veltilrettelagt fortalervirksomhed i samarbejde med andre uddannelsesorganisationer at forhindre dette. Dog betød forstyrrelsen forsinkelser af implementeringen af aktiviteter i 2024.

FORMABIAP har gennem 2024 forsøgt at etablere et stærkere samarbejde med både regionale og lokale uddannelsesmyndigheder, med det formål at sikre, at projektets erfaringer med udvikling af en ny tosproget interkulturel miljøuddannelse kunne blive en del af lokale og regionale uddannelsespolitikker.

Det arbejde har været en udfordring, især fordi det har vist sig at være vanskeligt på lokalt plan at få et samarbejde med den lokale afdeling af Undervisningsministeriet i Loreto (UGEL) op at stå. Der har været en konstant udskiftning af personale i UGEL og det vurderes, at UGEL ikke i tilstrækkelig grad har haft interesse for projektets nye uddannelse.

Besøg i lokalområder og afholdelse af efteruddannelsesworkshop, er koordineret med UGEL, som er ansvarlig for at godkende de lokale læreres deltagelse. Samarbejdet med UGEL er derfor af stor betydning.

Samarbejdet med de regionale uddannelsesmyndigheder har dog vist sig at være mere succesfuldt og de har generelt vist stor interesse for den nye tosprogede interkulturelle miljøuddannelse.

De vigtigste resultater i løbet 2024 har været, at der med støtte fra Chaykuni, den anden partner i projektet, nu er blevet uddannet 18 lærere inden for den særlige tosprogede interkulturelle miljøuddannelse. I uddannelsen har man nu i højere grad diskuteret og inddraget lærernes erfaringer i forhold til de miljøproblemer, de som lærer oplever, der i lokalsamfundene.

Desuden er der med stor succes i alle lokalsamfund blevet afholdt træningsworkshops omhandlende den miljømæssige tilgang og anvendelse i den tosprogede interkulturelle uddannelse. Med udgangspunkt i lokale miljøudfordringer, som de enkelte lokalsamfund står over for, er der i de forskellige workshops blevet diskuteret og fundet alternative løsninger på særlige miljøudfordringerne, som hvert lokalsamfund står overfor.

Projektet har formået at få både myndighederne, lærere og studerende til at forpligte sig til at inddrage befolkningen i landsbyerne, med det formål at gøre lokalbefolkningen bevidst om, at de aktivt kan være med til at reducere miljøudfordringer i lokalområderne.

I 2024 blev det tydeligt at underviserne i FORMABIAP havde manglende kompetencer indenfor miljøundervisning og at de dermed havde svært ved at undervise og vejlede lærerstuderende og de lokale lærere indenfor dette fagområde. Projektet har derfor i 2024 integreret eksperter i bæredygtigt skovlandbrug i ud- og efteruddannelsernes aktiviteterne, så dette specifikke fagområde i højere grad er blevet tilgodeset.

De fleste data i forhold til at kunne evaluere projektets udvikling i 2024, er baseret på konkrete kvantitative produkter, såsom udarbejdede læseplaner. Kvalitative data i forhold til lærerstuderendes og/eller lokalsamfunds læringsprocesser er ikke i tilstrækkelig grad indsamlet. Sådanne data kunne i højere grad vise projektets udvikling og betydning i lokalsamfundene og der vil derfor i 2025 blive igangsat et arbejde vedr. indsamling af kvalitative data.

FORMABIAP satte i 2024 sat nye dygtige fagfolk på som ansvarlige for implementering. En af de meget dygtige og erfarne fagfolk var Lucy Trapnell, som i løbet af de sidste 40 år været en af de mest betydningsfulde fagpersoner i Latinamerika i forhold til udvikling af tosproget interkulturel uddannelse. Desværre døde Lucy uventet i efteråret 2024. Gennem projektsamarbejdet med FORMABIAP har CICED i den grad gjort brug af Lucys særlige

kompetencer, så det har været et meget stort tab for både FORMABIAP og CICED at Lucy gik bort. Inden udgangen af 2024 er en ny fagperson tiltrådt med ansvar for de opgaver Lucy Trapnell varetog.

TANZANIA: Decent work options for young deaf persons › 2023-2025 › 0,5 mio kr.

Projektet med vores partner CHAVITA, de døves organisation i Tanzania har haft til formål at hjælpe døve med at blive mere selvstændige økonomisk. Gennem et målrettet træningsprogram har de fået adgang til erhvervsuddannelse og mikrolån, som har givet dem mulighed for at starte egne små virksomheder.

Frisørarbejde, skrædderarbejde, kunsthåndværk og landbrug er blandt de områder, hvor døve unge har opnået succes. Den øgede indkomst har gjort det muligt for deltagerne at forbedre deres livsvilkår.

CHAVITA har endvidere arbejdet med lokale teknisk-faglige uddannelser for at øge deres interesse og mulighed for tilpasse kurser, så unge døve bedre kan deltage.

En evaluering af projektet, der blev afsluttet i januar 2025, viser, at interventionen har haft stor betydning for døves økonomiske situation i de udvalgte regioner. Mange døve har fået mulighed for at uddanne sig i erhvervsfag og opnå beskæftigelse. Der er også blevet etableret selvhjælpsprojekter, som drives af døve unge og kvinder, hvilket skaber nye økonomiske muligheder for dem.

Lokale døveafdelinger har fået styrket deres kapacitet til at arbejde for forbedringer ift. samfundets syn på døve og deres muligheder for deltagelse i økonomiske aktiviteter.

Selvom projektet har været en succes, er der stadig områder, hvor der er behov for forbedring. En af de vigtigste anbefalinger er at styrke projektteamets og afdelingsledernes færdigheder inden for områder som fortalervirksomhed, fundraising og projektledelse. Derudover bør der tages initiativ til at identificere erfarne trænere, som kan hjælpe døve i fjerntliggende områder med at lære forretningsfærdigheder.

En anden vigtig anbefaling er at kortlægge de mikrokreditinstitutioner, der kan tilbyde finansielle tjenester til døve, og at sikre, at forretningsuddannelsesprogrammerne også styrker deltagerne i deres livsfærdigheder som læsning, skrivning og matematik.

Som en del af den fremtidige indsats anbefaler evalueringen, at CHAVITA udvikler en detaljeret undervisningsplan for forretningsfærdigheder, der inkluderer de grundlæggende færdigheder, som døve har brug for at kunne navigere i erhvervslivet.

Dette vil kunne sikre, at flere døve får de nødvendige værktøjer til at tage kontrol over deres økonomi og liv.

TANZANIA: Nyt projekt med Danske Døves Landsforbund og CHAVITA 2025-2027? > 0,7 mio. kr. – under planlægning

CICEDs engagement i Tanzania har oprindeligt sin rod i et samarbejde med landets tegnsprogstolkeforening. Et samarbejde, som blev initieret af to unge danske tegnsprogstolke, som i en periode også var med i CICEDs bestyrelse. Da tegnsprogstolkning i sig selv er til for at muliggøre døves kommunikation og interaktion med det private og sociale liv, blev engagementet i Tanzania også udvidet til et samarbejde med de døves organisation CHAVITA.

Med afslutning af det ovenfor nævnte projekt for bedre arbejds- og indtægtsmuligheder for døve rundede vi også ti års samarbejde med CHAVITA og med TASLI, organisationen for tegnsprogstolke. Gennem grundige drøftelser med CHAVITA blev vi enige om, at en næste fase måtte fokusere på uddannelse for og med døve, og at det ville være afgørende at få dansk kapacitet inden for arbejdet med døve med i partnerskabet.

Derfor tog CICED tidligt i 2024 kontakt til Danske Døves Landsforbund/DDL, der takkede ja til et samarbejde, hvor CICED og CHAVITA fortsat er grundstenene i partnerskabet, men hvor DDL spiller en helt central rolle i styrkelse af de særlige fagligheder, som konstituerer arbejdet med udvikling af uddannelse for døve.

Efter et planlægningsbesøg i Tanzania i januar 2025 er vi nu i færd med at udarbejde en ansøgning til en pilotfase for en længere indsats, der skal fokusere på bedre skole for døve børn og helt unge. Hvis alt går som planlagt, læs: hvis vi får penge til indsatsen, så lægger vi op til en trefaset strategisk indsats sammen med DDL og CHAVITA fra efteråret 2025 og syv-otte år fremover.

3. Dansk udviklingspolitisk strategi

Den nuværende danske udviklingspolitiske strategi "fælles om verden" udløber i juni i år, og skal derfor erstattes af en ny strategi for de næste 4-5 år.

På det geopolitiske niveau er der mildest talt vendt op og ned på meget og meget, siden et bredt politisk flertal stillede sig bag "fælles om verden". I skrivende stund, dvs. begyndelsen af marts måned 2025, ved vi ikke om der vil blive foretaget markante ændringer i fokusområder og målsætninger med den nye strategi, der i en eller anden udstrækning også skal omfavne Afrika-strategien, som SVM-regeringen lancerede i august 2024.

Hvad vi dog ved fra de første udmeldinger i den høringsfase, som Udenrigsministeriet satte i gang i slutningen af februar, er, at der ser ud til at være bred enighed om at fastholde de 0,7% af BNP som mål på størrelsen af udviklingsbistanden. Både udenrigsminister, ordførere fra et flertal i Folketinget og embedsmænd har offentligt tilkendegivet stor anerkendelse af civilsamfundets rolle i dansk udviklingspolitik, og vi forventer ikke en svækkelse af denne rolle fremover. Udenrigsministeriet kvitterede tilmed for CISUs 30 års-jubilæum med en ekstrabevilling på 30 mio. kr. til civilsamfundspuljen for 2025.

CISU har på vegne af sine 302 medlemsorganisationer og med rettidig omhu fremsendt otte konkrete indspark til den nye udviklingspolitiske strategi. Inputs som CICED fuldt og helt står bag:

1. Dansk civilsamfundsstøtte skal via puljeordninger være førende i verden ift. at skabe forandringer igennem lokalt ledede partnerskaber. Puljetankegangen har en unik evne til at sikre, at der kan bygges videre på det som er igangsat lokalt, og som er meningsfuldt hos målgruppen.
2. Lokalt ledede partnerskaber bygger bro mellem folkelig opbakning til udviklingssamarbejdet i Danmark og ude i verden. Derfor skal folkelig opbakning og engagement være et selvstændigt mål i strategien. Det sikrer en bred opbakning, der bidrager til yderligere kulturel og innovativ udveksling.
3. Befolkningen i lande verden over har styrke og engagement til handling, som skaber den forandring, verdens tilstand kalder på. En ny udviklingspolitisk strategi skal tage udgangspunkt i ligeværdige partnerskaber, hvor udviklingsindsatser forankres lokalt.
4. Investeringer i civilsamfundet er en resiliensstrategi. En organisering af borgere, der står klar når en krise rammer, øger den generelle samfundsresiliens. Det gør den uanset, om det er en naturkatastrofe eller en politisk eller økonomisk krise.
5. Større investeringer i civilsamfundet kan blive en stærk drivkraft til at engagere private finansieringskilder.
6. Investering i civilsamfundet har et transformativt potentiale i forhold til jobskabelse i hele samfundet. Samtidig kan det skabe bæredygtige løsninger på naturbevarelse og biodiversitet, der ofte udspringer af civilsamfundet og lokalsamfund.
7. Støtte til klimatilpasning skal være lokalt ledet og understøtte samarbejde mellem civilsamfund, den offentlige sektor og private aktører.
8. CISU ser gerne en større grad af langsigtet støtte til civilsamfundet. Forskning viser, at lokalt ledet udviklingssamarbejde kræver stabil, forudsigelig og tålmodig støtte. Stabil civilsamfundsstøtte understøtter derfor, at udviklingsaktører i højere

grad kan lykkes med at sikre systemiske løsninger. En kortsigtet og tematisk omskiftelig strategi, der bliver betinget af en instrumentalisering af støttekroner, har den modsatte effekt.

4. CICED Kommunikation

Vi har fået oparbejdet en rimelig vedholdende kommunikation til medlemmer og offentlighed. CICED NYT er udkommet 39 gange i 2024 og allerede 7 gange i 2025, mens dette skrives. Statistik for marketings- og medlemsnyhedsbreve siger, at en god åbningsrate på sidstnævnte ligger lidt over 50% for organisationer med dedikerede læser. CICEDs læsere belønner os med en åbningsrate, der typisk svinger mellem 63% og 70%.

Vores hjemmeside vedligeholdes løbende, og vi er begyndt at dele vores egne og partneres fortællinger på LinkedIn, hvor vi kan konstatere positiv opmærksomhed og respons. Annoncering på Facebook er mere tilfældig.

Vi gjorde klar til podcast, men er endnu ikke lykkedes med en udsendelse. Vi har fået lagt lyd på mange af vores længere indlæg på hjemmeside og i CICED NYT.

Sammen med iiINTERest har vi afholdt to offentlige debاتمøder om hhv. fattigdomsbekæmpelse og lokalt ledet udvikling med fokus på vores erfaringer i Mongoliet og Nepal. Vi har afholdt et lokalt debatmøde (boligforening) om interkulturel og tosproget undervisning.

Det er også lykkedes os at få fire artikler offentliggjort i hhv. Altinget og Globalnyt, ligesom vi har deltaget aktivt i debatter om reform af civilsamfundspuljen, CISUs generalforsamling og højskole weekend, samt høring om den nye udviklingspolitiske strategi og CISUs 30-års jubilæum.

5. Administration og økonomi

Med udgangen af 2024 havde CICED 111 betalende medlemmer. I lyset af, at vi har 136 registreret som medlemmer over de seneste år, så er det ikke så ringe endda. Siden starten på CICED i 2010 har vi anvendt nyhedsbreve eller særskilte mails til at opfordre folk til at betale medlemsbidrag. Det har virket, men givet for meget forvirring. Har jeg betalt eller ikke? Og nogle gange har vi ikke fået registreret indbetaling.

Derfor overgik vi fra september 2024 til udsendelse af faktura for medlemsbidrag på platformen ForeningLet. Det har medlemmerne, der endnu ikke havde betalt i september taget godt i mod, og fra 1. januar 2025 får alle en faktura for de 100 kr. i medlemsbidrag. Fakturaen betales nemt via MobilePay med et enkelt swipe.

Bestyrelsen har i perioden afholdt 6 møder til løbende sagsbehandling og en weekend med fokus på langsigtet strategi. Se også næste afsnit.

CICEDs økonomi er fortsat ganske solid. Regnskabet for 2024 viser en kontantbeholdning på 702.000 kr.

I perioden har vi af CICEDs egen beholdning støttet vores igangværende projekter med 271.000 kr. Støtten er enten givet som en del af allerede budgetteret egenfinansiering under CISUs projektf finansiering eller som bidrag til akutte og ikke budgetterede situationer.

Principper, procedurer og redskaber til administration af CICEDs virke er fastlagt i en 'administrations manual', der opdateres efter behov.

6. Udkast til et bredere grundlag for CICEDs virke

Indtil CICED tilbage i november 2010 blev en selvstændig organisation, havde projekterne været forankret i et center under skiftende videregående uddannelsesinstitutioner. Først Danmarks Lærerhøjskole fra 1992 til 2000 fulgt af Danmarks Pædagogiske Universitet frem 2002, hvor vi flyttede til CVU København-Nordsjælland, som senere blev til University College Copenhagen/UCC, der efter en sammenlægning med et andet University College endte som Københavns Professionshøjskole.

I alle årene havde fokus været på teknisk-fagligt samarbejde indenfor uddannelsessektoren, og derfor blev omdrejningspunktet i det nye CICED også partnerskaber, hvor samarbejde for bedre skole og bedre uddannelse stod i centrum.

Men hvor det gamle CICED i perioden 1992-2010 havde undervisningsministerier, nationale og lokale skolemyndigheder og institutioner som partnere, så blev det med det nye CICED lokale civilsamfundsorganisationer, der indgik i partnerskaber. Dermed blev fokus for CICEDs engagementer også udvidet, selvom uddannelse forblev et centralt omdrejningspunkt.

Undervejs er indsatser for klimatilpasning blevet en ny vægtig del af vores partnerskaber. Vi har altid erkendt, at bedre arbejde for kvalitetsuddannelse er påvirket af en lang række faktorer, men klimaforandringerne og kampen for tilpasning og opbremsning i forandringerne eksponerer kompleksiteten i udviklingsarbejdet.

CICEDs bestyrelse syntes, at vi trænger til et bredere grundlag at stå på. Formålsparagraffen i vores vedtægter er fin nok, men ikke dækkende for de mange dimensioner, der nødvendigvis er – eller bør – være til stede i partnerskaber med ligesindede i det globale syd.

Derfor tog bestyrelsen på et weekendseminar fat på et udkast til et bredere grundlag for CICEDs virke. Vi formulerede dette grundlag som

CICED vil arbejde for en verden, der er:

- Demokratisk; hvor alle mennesker har magt til at forme deres samfund.
- Socialt retfærdig; hvor fattigdom og ekstrem ulighed er afskaffet.
- Liberal; hvor alle har lige rettigheder, anerkendelse og magt.
- Afkoloniseret; hvor alle nationer og folk bestemmer deres egen skæbne og er fri for undertrykkelse og besættelse.
- Mangfoldig; hvor forskellighed anerkendes som styrke.
- Egalitær; hvor alle har lige rettigheder og muligheder.
- Solidarisk; hvor fællesskabet kæmper for at inkludere individer og grupper, der måtte være udsat for eksklusion, forfølgelse eller undertrykkelse.
- Bæredygtig; der respekterer planetens grænser og beskytter sårbare og udsatte samfund og økosystemer.
- Økologisk; der bringer det menneskelige samfund i harmoni med dets økosystemer.
- Fredelig; hvor FN's charter ubetinget respekteres, hvilket betyder, at fred og sikkerhed for alle sikres med fredelige midler.

Grundlaget er blevet delt via CICEF NYT og hjemmeside og til dato har ingen protesteret. Alligevel sættes grundlaget til debat og afstemning på CICEFs generalforsamling 2025, så vi også har foreningens højeste myndighed bag grundlaget.